



CRNA GORA

Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije



Broj:09-128/26-4278/1

Podgorica, 10. avgust 2026. godine

SEKTORSKA ANALIZA za utvrđivanje predloga prioritetnih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2027. godini

Sektorska analiza se sećinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama i predstavlja osnov za utvrđivanje prioritetnih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz državnog budžeta u narednoj godini, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sektorska analiza se priprema u tekućoj za narednu kalendarsku godinu radi blagovremenog planiranja visine sredstava koja će biti opredijeljena na pozicijama ministarstava nadležnih za oblasti koje Vlada utvrdi kao prioritetne za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija. Analiza će poslužiti i za pripremu javnih konkursa za raspodelu sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u oblasti koja će biti utvrđena kao prioritetna.

1. **OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE I PROGRAME NVO**
 - 1.1. Navedi u kojim oblastima od javnog interesa (iz člana 32 Zakona o NVO) iz nadležnosti ministarstva planirate finansijsku podršku iz budžeta za projekte i programe NVO:

☐ socijalna i zdravstvena zaštita	☐ razvoj civilnog društva i volontizma	☐ zaštita životne sredine
☐ smanjenje siromaštva	☐ evroatlantske i evropske integracije Crne Gore	☐ poljoprivreda i ruralni razvoj
☒ zaštita lica s invaliditetom	☐ institucionalno i vaninstitucionalno obrazovanje	☐ odlični razvoj
☐ društvena briga o djeci i mladima	☐ Nauka	☐ zaštita potrošača

☐ pomoć starijim licima	☐ Umjetnost	☐ rodna ravnopravnost
☐ zaštita i promovisanje ljudskih i manjinskih prava	☐ Kultura	☐ borba protiv korupcije i organizovanog kriminala
☐ vladavina prava	☐ tehnička kultura	☐ borba protiv bolesti zavisnosti
☐ druge oblasti od javnog interesa utvrđene posebnim zakonom (navesti koje):		

2. PRIORITETNI PROBLEMI I POTREBE KOJE TREBA RIJEŠITI U 2027. GODINI FINANSIRANJEM PROJEKATA I PROGRAMA NVO

2.1. Navesti prioritete probleme u oblasti(ma) iz nadležnosti ministarstva koji se planiraju rješavati finansiranjem projekata i programa nevladinih organizacija. Opis problema obrazložiti koristeći konkretne mjerljive pokazatelje trenutnog stanja i željenog stanja odnosno rješenja, navodeći izvor u kojem su takvi podaci dostupni. Pokazatelji mogu biti informacije iz uporednih analiza, izvještaja, rezultata istraživanja, studija, i drugi dostupni statistički podaci.

Opis problema:

Iako je posljednjih godina evidentan napredak u oblasti zaštite osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori, ova populacija se u svakodnevnom životu još uvijek susrijeće sa dugotrajnim i i višeslojnim izazovima koji otežavaju njihovu punu društvenu, ekonomsku i političku inkluziju. Ključni problemi djece sa fizičkim neprislučajnošću, nedovoljno razvijene usluge podrške za život u zajednici. Nedovoljna razvijenost usluga koje podržavaju život u zajednici značajno ograničava mogućnost osoba sa invaliditetom da žive samostalno, ravnopravno učestvuju u životu zajednice i ostvaruju prava garantovana nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim standardima. Nedostatak dostupnih i kvalitetnih usluga povećava rizik od socijalne isključenosti, siromaštva i institucionalizacije.

Osobe sa invaliditetom suočavaju se sa brojnim izazovima, među kojima se posebno izdvajaju:

- nedovoljna dostupnost usluga koje bi podržale život u zajednici, kao što su: pomoć u kući, personalna asistencija, dnevni boravak, svratište, savjetovanje, intenzivna podrška porodicama, psihosocijalna podrška i socijalno mentorstvo,
- ograničena mogućnost samostalnog života i donošenja odluka o vlastitom životu zbog nedostatka odgovarajuće podrške;
- povećan rizik od smještaja u ustanove socijalne zaštite usljed nepostojanja adekvatnih usluga u lokalnoj zajednici;
- socijalna izolacija i smanjeno učešće u društvenom, kulturnom, obrazovnom i radnom životu;
- neravnomjerna teritorijalna dostupnost usluga, pri čemu osobe sa invaliditetom koje žive u ruralnim i manje razvijenim područjima imaju znatno slabiji pristup podstici;

- preopterećenost članova porodice koji često preuzimaju ulogu neformalnih negovatelja zbog nedostatka profesionalnih usluga;
- ograničen pristup informacijama, savjetovanju i drugim oblicima podrške koji doprinose ostvarivanju prava i unapređenju kvaliteta života;
- nedovoljno razvijen pluralizam pružalaca usluga, što ograničava izbor korisnika i smanjuje dostupnost različitih oblika podrške prilagođenih individualnim potrebama osoba sa invaliditetom.

Konvencijom Ujedinjenih nacija o pravima osoba sa invaliditetom članom 19 propisano je pravo na nezavisan život i uključenosť u zajednicu. Države potpisnice ove Konvencije priznaju jednako pravo svim osobama s invaliditetom na život u zajednici, s pravom izbora jednakim kao i za druge osobe, te će preduzeti djelotvorne i odgovarajuće mjere kako bi olakšale osobama s invaliditetom puno uživanje ovoga prava i punog uključenia i sudjelovanja u zajednici, uključujući i osiguranje sljedećeg:

- osobe sa invaliditetom imaju pristup različitim uslugama podrške u kući, rezidencijalnim i drugim uslugama podrške u zajednici, uključujući ličnu asistenciju koja je neophodna za podršku životu i uključivanju u zajednicu, kao i za sprečavanje izolacije ili segregacije iz zajednice;
- usluge i objekti namijenjeni opštoj populaciji budu dostupni osobama sa invaliditetom na ravnopravnoj osnovi sa drugima i da odgovaraju njihovim potrebama.

Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisana su osnova prava, i to pravo na materijalna davanja i pravo na usluge socijalne i dječje zaštite.¹ Usluge podrške za život u zajednici obuhvataju podršku korisniku u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, razvijanje i jačanje vještina za samostalan život, unapređenje sposobnosti korisnika i omogućavaju socijalnu uključenosť i aktivno učešće korisnika u zajednici.

Popisom stanovništva, domaćinstava i stanova 2023. godine podaci MONSTAT-a pokazuju da od ukupnog broja stanovnika, 5,6% (33.457) čine osobe koje imaju priznat status invaliditeta, osobe sa barem jednom smetnjom u svakodnevnim aktivnostima 8,54% (53.251). Kada govorimo o vrstama smetnji (po procentu ukupne populacije) podaci su sljedeći: sa smetnjama u kretanju je 5,83%, sa problemima sa sluhom 2,48%, sa poteškoćama sa pamćenjem 2,02%, poteškoće u samostalnom staranju 2,12%, komunikacijske/poteškoće u govoru ima 1,09% populacije. Ovdje je jako važno naglasiti i rodnu razliku, gdje žene čine 9,56% a muškarci 7,48%. Ova značajna razlika ističe potrebu za rodno osjetljivim politikama kada je zaštita osoba sa invaliditetom u pitanju. Jednako važno je iz podataka vidljiv neujednačen obrazac razlike po opština u broju osoba sa invaliditetom, gdje je evidentno da je u opštinama na sjeveru Crne gore veći procenat osoba sa invaliditetom u odnosu na centralni, a posebno primorski dio (od 18% u Andrijevci do 3,5% u Budvi).²

¹ Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“ br. 27/2013, 1/2015, 42/2015 56/2016, 66/2016, 1/2017, 31/2017, 42/2017, 50/2017, 59/2021, 145/2021, 145/2021, 3/2023, 48/2024 i 84/2024, 33/2025, 122/2025, 160/2025, 33/2026, 52/2026 i 104/2026)

² Monstat (2023) statistički podaci dostupno na: <https://www.monstat.org/cg/page.php?id=2342&pageid=1992>

U izvještaju Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2025. godinu³ navedeno je da je u decembru Vlada usvojila prvu Nacionalnu strategiju o deinstitucionalizaciji 2025-2028. zajedno s dvogodišnjim Akcionim planom. Ovaj plan treba brzo da bude sproveden kako bi se obezbijedio napredak u prelasku na društvenu brigu o licima sa invaliditetom.

Krovnna strateška dokumenta u Crnoj Gori, kao što su **Srednjoročni program Vlade Crne Gore 2024-2027**⁴ kao i **Nacionalna Strategija održivog razvoja do 2030. godine**⁵, primarni akcenat stavljaju na eliminisanje diskriminacije osoba sa invaliditetom, kao i unapređenje njihovih prava. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine predviđa aktivno bavljenje poboljšanjem uslova života osoba s invaliditetom u različitim segmentima života, stavljajući fokus na potrebu unapređenja dostupnosti zdravstvenih usluga i programa za lica s invaliditetom, izgradnji objekata za obrazovanje koji su prilagođeni djeci i licima s invaliditetom, odnosno koji su rodno senzitivni i koji pružaju bezbjedno, nenasilno, inkluzivno i djelotvorno okruženje za učenje za sve.

Strategija deinstitucionalizacije za period 2025-2028. godine⁶ sa Akcionim planom za 2025. godinu je donijeta prvi put u Crnoj Gori a osnovni zakon koji je podloga ovoj strategiji je Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji propisuje principe prevencije institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju.

Opšti cilj ove strategije je ostvarivanje prava na dostojanstven, nezavisan i kvalitetan život u zajednici kroz proces deinstitucionalizacije, prevenciju institucionalizacije, podršku socijalnoj inkluziji, razvoj održivih i dostupnih usluga koje omogućavaju korisnicima da žive u najmanje restriktivnom okruženju.

Operativni ciljevi Strategije:

- Razvoj i održivost usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici u najmanje restriktivnom okruženju
- Transformacija ustanova za smještaj korisnika/korisnica kroz pružanje usluga u zajednici u najmanje restriktivnom okruženju
- Osnježivanje korisnika/korisnica za proces deinstitucionalizacije, uključivanje u zajednicu i sprečavanje institucionalizacije
- Osiguravanje efikasne međusektorske saradnje kako bi se podržala deinstitucionalizacija i podrška životu korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici

Potrebe korisnika pokazuju da djeca sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom imaju sve veću potrebu za uslugama podrške za život u zajednici u cilju potpune integracije u društvene tokove. Ustanove koje pružaju uslugu smještaja ne mogu da zadovolje potrebe osoba sa invaliditeom, posebno imajući u vidu da je socijalizacija jedna od osnovnih potreba čovjeka. Za mnoge pripadnike ove populacije je prihvatljivije da ostanu u svom domaćinstvu i

³ Izvještaj Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2025. godinu, objavljen 12. decembra 2025. godine, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/3e40d24b-9aab-4796-b078-c3d10a9cc3be>

⁴ Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore za period 2024-2027 s programom rada za 2024. godinu, dostupno na <https://www.gov.me/dokumenta/927f641e-9d9f-4add-8144-416a626d49b0>

⁵ Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, dostupno na: <https://www.gov.me/en/documents/67dc487e-097d-41d2-8fd5-7827a19a1f5a>

⁶ Vlada Crne Gore, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Strategija deinstitucionalizacije za period 2025-2028. godine, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/ae125913-e138-4dd2-bc90-3e8d38a18a62>

u svom okruženju uz nečiju podršku ili pomoć, jer im na taj način život postaje funkcionalniji. U vezi s naprijed navedenim od ključnog značaja je unapređenje usluga koje podržavaju život u zajednici za djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom koje pružaju licencirani pružaoci usluga.

Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2025-2028. godine ⁷ Ova Strategija predviđa mjere koje se odnose i na djecu sa smetnjama u razvoju i osobe sa invaliditetom, posebno u djelovima socijalnih rizika, podrške u zajednici, kvaliteta usluga i institucionalnim kapacitetima. Strateški cilj Strategije socijalne i dječje zaštite je uspostavljanje i razvijanje integrativnog i održivog sistema socijalne i dječje zaštite, koji omogućava unapređenje i poboljšanje kvaliteta života korisnika.

Operativni cilj navedene Strategije koji se odnosi na inkluziju i aktivno učešće OSI u društvenoj zajednici je: Unapređenje usluga socijalne i dječje zaštite kroz povećanje broja korisnika/korisnica koji/koje imaju pristup uslugama.

Strategija za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027 u oblasti socijalne i dječje zaštite naglašava da samostalni život, kao sastavni dio politike, podrazumijeva pružanje podrške licima s invaliditetom u pogledu samostalnog korišćenja prava na izbor i kontrolu nad njihovim životima, kao i pravo na uživanje ličnog dostojanstva i značajnih mogućnosti za puno učešće u poslu, porodičnom životu, obrazovanju, javnom, društvenom i kulturnom životu. U narednom periodu je potrebno staviti veći akcenat na preusmjeravanje sistema socijalne zaštite ka promovisanju prava lica s invaliditetom u svim sferama društvenog života, kroz unapređenje pravnog, institucionalnog, socijalnog i ekonomskog okvira za zaštitu od diskriminacije, koji se temelji na modelu pristupa invaliditetu zasnovanom na ljudskim pravima. Nadalje, operativni cilj 5 podrazumijeva: Obezbjediti punu ravnopravnost i priznavanje svih prava iz oblasti socijalne i dječje zaštite licima s invaliditetom koja garantuju potrebne uslove za samostalan život u zajednici⁸

Od posebnog značaja je i realizacija **preporuka upućenih od strane Komiteta UN-a za prava osoba s invaliditetom**⁹, a u kontekstu gore navedenog, preporučuje da država preduzme sljedeće:

- Čl. 7. "(b) Preduzme hitne mjere usmjerene na deinstitucionalizaciju djece i izdvoji sva potrebna sredstva da bi osigurala da ona imaju pristup svim servisima u zajednici umjesto u dnevnim centrima ili bilo kom drugom izdvojenom okruženju; (c) Obezbjedi svoj djeci s invaliditetom, nezavisno od vrste oštećenja ranu intervenciju i razvojne servise u saradnji s predstavničkim udruženjima roditelja djece s invaliditetom, i na lokalnom nivou, u skladu s Konvencijom; i (d) Razvije efektivne kvalitetne servise podrške u zajednici za roditelje koji se brinu o djeci s invaliditetom",

⁷ Vlada Crne Gore, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite 2025-2028, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/bb776e5-5ff6-43a2-9313-738e0e0b725e>

⁸ Strategija za zaštitu lica s invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2022-2027, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/bb776e5-5ff6-43a2-9313-738e0e0b725e>

⁹ Zaključna razmatranja o inicijalnom izvještaju Crne Gore, Komitet o pravima osoba s invaliditetom, 2021, dostupno na: <https://umhcg.com/publikacije/>

- Čl. 19. "Komitet apeluje na državu članicu da usvoji sveobuhvatnu strategiju deinstitucionalizacije¹⁰ s jasno definisanim rokovima za efektivnu deinstitucionalizaciju i da izdvoji adekvatna sredstva za njenu implementaciju. Takođe se preporučuje državi članici da: (a) Se obaveže da ne izgradiju nove institucije ili druge oblike segregiranog okruženja i da umjesto toga razvije širok spektar usluga u zajednici, uključujući i na lokalnom nivou, koje odgovaraju potrebama osoba s invaliditetom i poštuju autonomiju, izbore, dostojanstvo i privatnost osobe i koji uključuju vršnjačku podršku i druge alternative medicinskom modelu mentalnog zdravlja; (b) Uklone koncept odmora u drugoj instituciji i osigura da osobe s invaliditetom mogu provesti odmor u zajednici; i (c) Obezbedi učešće osoba s invaliditetom i njihovih reprezentativnih organizacija u svim fazama razvoja strategija i šema samostalnog života",

U Crnoj Gori je neophodno unaprijediti položaj osoba s invaliditetom i uključiti ih u sve oblasti društvenog života na ravnopravnoj osnovi s drugima, s posebnim akcentom na žene sa invaliditetom. Istraživanje „**Žene s invaliditetom u zoni siromaštva**“, iz 2025. godine, koje je sproveo Udruženje mladih istraživanje je pokazalo da žene sa invaliditetom su marginalizovane u svim oblicima života i da je neophodno razviti specifičnu institucionalnu podršku i norme u strateškim dokumentima, koje ciljano adresiraju potrebe žena sa invaliditetom.¹¹

Usluge socijalne i dječje zaštite dobijaju sve značajniju ulogu, iako još uvijek nije moguće govoriti o potpunom obuhvatu svih osoba s invaliditetom koje imaju potrebu za njima. Razvoj usluga osigurava aktivno učestvovanje u lokalnoj zajednici, bolji kvalitet života, ali i pravo na izbor i samoodređenje. Veliki broj OSI nije u prilici da se integriše u zajednicu zbog nedovoljne podrške razvoju njihovih kapaciteta, koji bi doprinjeli njihovoj većoj samostalnosti u svakodnevnom funkcionisanju. Pri tom, razvojem ovih usluga neće se doprinjeti samo boljem kvalitetu života OSI, već i članova njihovih porodica koji su obično dodatno opterećeni brigom i više svog vremena posvećuju obavljajući aktivnosti koje bi se trebale zadovoljavati kroz sistem korišćenja servisa podrške.

U Izvještaju o radu za 2025. godinu Zaštitnika za ljudska prava i sloboda konstatovano je da razvoj usluga u sistemu socijalne zaštite u Crnoj Gori obuhvata uvođenje procesa licenciranja pružalaca usluga, definisanje novih usluga u zajednici, utvrđivanje cijena usluga, uspostavljanje procedura za upućivanje korisnika i vođenje registra licenciranih pružalaca. Iako su ovi mehanizmi zamišljeni da unaprijede kvalitet i standardizaciju usluga, u praksi sistem dugotrajnih i dostupnih usluga u zajednici još uvijek nije dovoljno razvijen. Veliki broj pružalaca usluga odustaje od rada ili ne ulazi u sistem zbog složenih, administrativno zahtjevnih procedura licenciranja. Dodatni problem predstavlja nedovoljna preglednost i razumljivost registra licenciranih pružalaca, što otežava korisnicima i stručnim radnicima da pravovremeno identifikuju i upućuju korisnike na odgovarajuće usluge. Zbog toga mnoge ranjive grupe, uključujući djecu u riziku, osobe sa invaliditetom i porodice u socijalnoj potrebi, nemaju jednostavan i pravovremen pristup potrebnim uslugama u zajednici. Ovi izazovi ukazuju na potrebu daljeg razvoja i jačanja kapaciteta usluga u zajednici, pojednostavljenja administrativnih procedura, kao i

¹⁰ Strategija deinstitucionalizacije za period od 2025-2028. godine, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije, Podgorica, 2024, dostupno na: <https://www.gov.me/dokumenta/a844acb2-a55b-49a3-b665-81caebaa0ec5>

¹¹ Istraživanje udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, „Žene s invaliditetom u zoni siromaštva“, UMHCG, Podgorica, 2025, dostupno na: <https://umhcg.com/biblikecije/>

poboljšanja informisanosti i koordinacije među pružiocima i nadležnim institucijama, kako bi se osigurala dostupna, kvalitetna i održiva podrška za sve korisnike.¹²

Zaštita ljudskih prava djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom se sastoji kako u primjeni aktuelnih zakonskih rješenja, tako i u promociji prava, unapređenju usluga, povećanju kapaciteta stručnog kadra, itd. Prioritetni problemi u oblasti zaštite lica sa invaliditetom, čijem rješavanju će Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije i u 2027. godini u okviru svojih nadležnosti doprinijeti u saradnji sa NVO sektorom, jeste nedostatak ili nedovoljna zastupljenost, razvijenost i održivost usluga za podršku za život u zajednici, a koje će unaprijediti kvalitet života djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom, spriječiti njihovu izolaciju i podstaći ih da potpuno i ravnopravno učestvuju u društvenoj zajednici.

U skladu sa navedenim neophodno je razvijati usluge koje podržavaju život u zajednici za osobe sa invaliditetom, što direktno doprinosi ostvarivanju cilja 18: Solidarno društvo za dostojanstven život i jednake šanse navedenog ¹³u Srednjoročnom programu rada Vlade Crne Gore za period 2024 – 2027. godine i realizaciji konkretne mjere „Puno i aktivno učestvovanje osoba sa invaliditetom u svim oblastima društvenog života na ravnopravnoj osnovi“ ¹⁴ iz Nacionalne strategije održivog razvoja do 2030. godine

Podaci (analize, studije, statistički izvještaji, itd.) koji pojašnjavaju navedeni problem	Izvor(i) podataka
1. Izvještaj sa popisa stanovništva, domaćinstava i stanova, MONSTAT, 2023.	1. Stanovništvo Crne Gore sa smetnjama i preprekama u obavljanju svakodnevnih aktivnosti, dostupno na: MONSTAT UPRAVA ZA STATISTIKU
2. Izvještaj o radu za 2025. godinu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore	2. Zaštitnik za ljudska prava i sloboda, Izvještaj o radu za 2025. godine, dostupno na: *1776061932 Izvještaj 31.03.2026.pdf
3. Izvještaj Evropske Komisije o napretku, Brisel, 2025	3. Izvještaj Evropske Komisije o napretku, dostupno na: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/9ae69ea7-81d6-4d6a-a204-bd32a379d51d_en?filename=montenegro-report-2025.pdf
4. Istraživanje o diskriminaciji osoba s invaliditetom (OSI) i članova porodica OSI, poznanika ili srodnika OSI	4. Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, dostupno na: https://umhcg.com/publikacije/

¹² Zaštitnik za ljudska prava i sloboda, Izvještaj o radu za 2025. godine, dostupno na: [*1776061932 Izvještaj 31.03.2026.pdf](#)

¹³ Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore za period 2024-2027 s programom rada za 2024. godinu, dostupno na Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore 2024-2027.

¹⁴ Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, dostupno na: [https://www.gov.me/en/documents/67dc487e-097d-41d2-8fd5-7827a19a1f5a](#)

5. Istraživanje o sprovođenju preporuka Komiteta UN o pravima OSI u vezi s članom 19 Konvencije (Samostalni život i uključenost u zajednicu)	5. Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore, dostupno na: https://umhcg.com/publikacije/
6. Istraživanje udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, „Žene s invaliditetom u zoni siromaštva“,	6. Istraživanje udruženja mladih sa hendikepom Crne Gore, „Žene s invaliditetom u zoni siromaštva“, UMHCg, Podgorica, 2025, dostupno na: https://umhcg.com/publikacije/

- a. Navedi ključne strateško-planske dokumente odnosno propise koji prepoznaju važnost problema identifikovanih pod tačkom 2.1., kao i specifične mjere/djelove tih dokumenata koji su u vezi s identifikovanim problemima.

Naziv strateškog/planskog dokumenta/propisa	Naziv poglavlja/ mjere/ aktivnosti
1.Strategija deinstitutionalizacije za period od 2025-2028. godine	1. Vlada Crne Gore, dostupno na: https://www.gov.me/dokumenta/ae125913-ef38-4dd2-bc90-3e8d38a18a62
2.Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2025. do 2028. godine	2. Vlada Crne Gore, dostupno na: https://www.gov.me/dokumenta/bb77fe25-5ff4-43a2-9313-738e0e0b725e
3.Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti Crne Gore	3. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG“, br. 27/2013, 1/2015, 42/2015 56/2016, 66/2016, 1/2017, 31/2017, 42/2017, 50/2017, 59/2021, 145/2021-I, 145/2021-II, 3/2023, 48/2024 i 84/2024, 33/2025, 122/2025, 160/2025, 33/2026, 52/2026 i 104/2026 Član 4a Cilj socijalne i dječje zaštite, Član 27 Odgovornost za zadovoljavanje spopstvenih potreba, Član 60 Vrste usluga; Član 62 Podrška za život u zajednici

4. Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore	4. Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore za period 2024-2027 s programom rada za 2024. godinu, dostupno na: https://www.gov.me/dokumenta/927f641e-9d9f-4dd8-8144-416a62fd49b0 Srednjoročni program rada Vlade Crne Gore 2024-2027.
5. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine	5. Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine, dostupno na: https://www.gov.me/en/documents/67dc487e-097d-41d2-8fd5-7827a19a1f5a

b. Obrazložiti na koji način nevladine organizacije mogu doprinijeti rješavanju problema identifikovanih pod tačkom 2.1., koje aktivnosti su prihvatljive za postizanje željenog rezultata, kako se planira praćenje i vrednovanje doprinosa rješavanju pomenutih problema. Naveći konkretne mjerljive pokazatelje/indikatore za praćenje doprinosa nevladinih organizacija rješavanju identifikovanih problema i izvore verifikacije učinjenog.	Konkretni mjerljivi pokazatelji doprinosa nevladinih organizacija	Izvor(i) podataka
Opis načina doprinosa nevladinih organizacija u rješavanju problema		

Nevladine organizacije mogu dati značajan doprinos razvoju i dostupnosti usluga podrške životu u zajednici za djecu sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom, čime se posebno doprinose principu pluralizma pružaoca usluga. NVO sektor može doprinijeti ovom cilju kroz: • licenciranje za pružanje usluga socijalne i dječje zaštite, čime bi se povećao broj dostupnih pružalaca usluga podrške životu u zajednici za djecu sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom; • razvoj i pružanje usluga koje podičavaju život u zajednici doprinose samostalnom životu djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom; • razvoj usluga koje odgovaraju potrebama djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom, posebno u ruralnim i teško dostupnim područjima; • pružanje usluga koje podičavaju život korisnika u zajednici od strane nvo doprinosi smanjenju socijalne izolacije djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom; • Organizovanje raznih treninga, edukacija i obuka zaposlenima koji rade u sistemu socijalne zaštite djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom i zaposlenima kod pružaoca usluga ovoj populaciji s ciljem njihovog kvalitetnijeg života.	• Povećan broj nevladinih organizacija koje su dobile licencu za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite za djecu sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom. • Broj novih usluga podrške životu u zajednici koje pružaju licencirane nevladine organizacije. • Udio licenciranih nevladinih organizacija u ukupnom broju pružalaca usluga podrške životu u zajednici za djecu sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom. • Broj djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom koja koriste usluge licenciranih nevladinih organizacija. • Broj opština u kojima nevladine organizacije pružaju licencirane usluge podrške životu u zajednici. • Broj usluga koje su uspostavljene u ruralnim i teško dostupnim područjima. • Procenat korisnika koji, zahvaljujući uslugama koje pružaju nevladine organizacije, nastavljaju da žive u svom domu i lokalnoj zajednici bez potrebe za institucionalnim smještajem. • Broj realizovanih programa edukacije za stručne radnike i saradnike koji pružaju usluge djeći sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom. • Broj stručnih radnika i saradnika koji su završili programe obuke u organizaciji nevladinih organizacija.	• Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije – Registar licenciranih pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite i godišnji izvještaji. • Centri za socijalni rad – evidencije o korisnicima usluga, • Nevladine organizacije – izvještaji o realizaciji projekata, evidencije o korisnicima i pruženim uslugama. • Kvartalni izvještaji projekata/programa nevladinih organizacija koji se dostavljaju Ministarstvu socijalnog staranja, brige o porodici i demografije o svim aktivnostima u toku realizacije projekata, kao i njihova narativna i finansijska dokumentacija, • Izvještaji o realizaciji strateških i akcionih planova u oblasti socijalne i dječje zaštite. • Izvještaji sa sprovedenih istraživanja, anketa o
--	--	--

- uspostavljanje partnerstava sa centrima za socijalni rad, lokalnim samoupravama, zdravstvenim ustanovama i drugim institucijama radi koordinisanog pružanja podrške korisnicima;
- informisanje građana o pravima i dostupnim uslugama;
- zagovaranje unapređenja javnih politika i standarda kvaliteta usluga, uz kontinuirano praćenje potreba djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom i evaluaciju efekata postojećih servisa.

zadovoljstvu korisnika i evaluacija kvaliteta usluga.

- Prisustvo predstavnika Ministarstva različitim javnim događajima i radionicama koji spadaju u projektne aktivnosti nosilaca projekata,
- Medijske i druge promocije projektne aktivnosti koje pružaju širu sliku za evaluaciju projekata.

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

3.1. Navedi ključne strateške ciljeve iz sektorske nadležnosti čijem će ostvarenju u 2027. godini doprinijeti projekti i programi nevladinih organizacija.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija u 2027. godini	Način na koji će javni konkurs za projekte i programe nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva (ukratko opisati)

Strategija deinstitucionalizacije za period 2025-2028.

Opšti cilj ove strategije je ostvarivanje prava na dostojanstven, nezavisan i kvalitetan život u zajednici kroz proces deinstitucionalizacije, prevenciju institucionalizacije, podršku socijalnoj inkluziji, razvoj održivih i dostupnih usluga koje omogućavaju korisnicima da žive u najmanje restriktivnom okruženju.

Operativni ciljevi Strategije:

- Razvoj i održivost usluga koje podržavaju život korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici u najmanje restriktivnom okruženju
- Transformacija ustanova za smještaj korisnika/korisnica kroz pružanje usluga u zajednici u najmanje restriktivnom okruženju
- Osaživanje korisnika/korisnica za proces deinstitucionalizacije, uključivanje u zajednicu i sprečavanje institucionalizacije
- Osiguravanje efikasne međusektorske saradnje kako bi se podržala deinstitucionalizacija i podrška životu korisnika/korisnica u porodici i/ili zajednici

Javni konkurs za projekte i programe doprinosi ostvarivanju ovog cilja tako što:

- Finansira projekte NVO koji podržavaju život u zajednici
- Razvija vaninstitucionalne usluge
- Sprečava institucionalizaciju
- Osažuje korisnike za samostalan i dostojanstven život
- Podstiče jednakost i nediskriminaciju
- Jača aktivno učešće osoba sa invaliditetom u društvu
- Unapređuje kvalitet usluga koje podržavaju život u zajednici

Način doprinosa javnog konkursa NVO:

1. Razvoj usluga podrške u zajednici
 - Konkurs omogućava finansiranje NVO projekata koji razvijaju usluge poput dnevnih centara, pomoć u kući, personalne asistencije, psihosocijalne podrške, personalne asistencije, socijalnog mentorstva i drugih oblika podrške za osobe koje izlaze iz institucija ili su u riziku od institucionalizacije.
2. Podrška procesu prelaska sa institucionalne na zaštitu u zajednici
 - NVO može pružiti konkretne programe koji omogućavaju korisnicima da samostalnije žive u pripradnom okruženju, uz očuvanje dostojanstva i prava na izbor.
3. Jačanje partnerstva javnog i civilnog sektora
 - Javni konkurs podstiče saradnju institucija i NVO sektora u planiranju i pružanju socijalnih usluga, čime se unapređuje kvalitet i dostupnost usluga.
4. Povećanje uključenosti korisnika u zajednicu
 - Projekti NVO mogu doprinijeti socijalnoj inkluziji kroz osnaživanje i aktivnosti koje podstiču samostalan život.

Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period 2025-2028. Godine

Strateški cilj Strategije socijalne i dječje zaštite je uspostavljanje i razvijanje integrativnog i održivog sistema socijalne i dječje zaštite, koji omogućava unapređenje i poboljšanje kvaliteta života korisnika.

Operativni cilj navedene Strategije koji se odnosi na inkluziju i aktivno učešće OSI u društvenoj zajednici je: Unapređenje usluga socijalne i dječje zaštite kroz povećanje broja korisnika/korisnica koji/koje imaju pristup uslugama

Finansiranjem projekta NVO dopriniće se razvoju usluga socijalne i dječje zaštite u zajednici, povećanju dostupnosti podrška korisnicima, jačanju socijalne uključenosti i unapređenju kvaliteta pruženih usluga kroz partnerstvo javnog i civilnog sektora. Podrškom projektima NVO unaprijedit će se realizacija aktivnosti definisanih operativnim ciljevima kroz razvoj usluga u zajednici, povećanje dostupnosti podrške korisnicima i jačanju kapaciteta pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite.

1. JAVNI KONKURSI ZA FINANSIRANJE PROJEKATA I PROGRAMA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA

- a. Navesti javne konkurse koji se predlažu za objavljivanje u 2027. godini u cilju doprinosa ostvarenju strateških ciljeva iz sektorske nadležnosti (iz tačke 3.1.), uz prijedlog potrebnih iznosa. Ukoliko postoji mogućnost preklapanja s javnim konkursima iz nacionalnih, sredstava EU ili drugih vanjskih fondova iz nadležnosti neke druge institucije, navesti s kojim organom je potrebno koordinirati oblasti finansiranja.

Naziv javnog konkursa	Iznos	Drugi donatori s kojima je potrebno koordinirati oblasti finansiranja
Za samostalan život u zajednici	700.000,00€	

- b. Navesti ko su predviđeni glavni korisnici projekata i programa koji će se finansirati putem javnog konkursa. Ukratko navesti glavna obilježja svake grupe korisnika, njihov broj i njihove potrebe na koje projekti i programi treba da odgovore u 2027. godini.

Opis glavnih grupa korisnika, njihov broj i potrebe

Glavnu grupu korisnika čine djecu sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom kojima je potrebna podrška za samostalan život u vlastitom domu i lokalnoj zajednici. Posebnu pažnju zahtijevaju djeca sa smetnjama u razvoju i osobe s invaliditetom koja žive sama, nalaze se u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, žive u ruralnim i teško dostupnim područjima ili nemaju odgovarajuću podršku porodice. Indirektna grupa korisnika su i članovi porodice i neformalni njegovatelji djece sa smetnjama u razvoju i osobama s invaliditetom, kojima je potrebna stručna podrška, savjetovanje, edukacija i usluge koje će olakšati brigu djece sa smetnjama u razvoju i osoba s invaliditetom članu domaćinstva i smanjiti opterećenje njege. Stručni radnici i saradnici kod pružalaca usluga, kojima će NVO pružati obuke u cilju jačanja kapaciteta su takođe indirektna grupa korisnika.

Najizraženije potrebe korisnika odnose se na dostupnost licenciranih usluga podrške životu u zajednici koji doprinose očuvanju funkcionalne sposobnosti, socijalne uključenosti, dostojanstva i kvaliteta života. Posebno je važno obezbijediti ravnomjernu dostupnost ovih usluga u svim opštinama, uključujući ruralna i manje razvijena područja, uz primjenu principa individualizovanog pristupa i kontinuiteta podrške.

Glavni korisnici projekata, tj. direktna ciljna grupa, koja će se finansirati putem javnog konkursa su **djeca sa smetnjama i teškoćama u razvoju/s invaliditetom, kao i mlada, odrasla i starija lica s invaliditetom. Očekivani broj korisnika** koji će biti obuhvaćeni projektima nevladinih organizacija je **najmanje 200**. Ciljne grupe će biti uključene u saradnji sa institucijama sistema iz oblasti socijalne i dječje zaštite, prije svega s centrima za socijalni rad.

Indirektne ciljne grupe su porodice djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, mladih, odraslih i starijih, ustanove socijalne i dječje zaštite, lokalne zajednice, kao i društvo u cjelini. Očekivani broj lica koja će indirektno biti obuhvaćena je 400.

- c. Navesti očekivani ukupni broj ugovorenih projekata, odnosno ugovora koji se planira zaključiti s nevladinim organizacijama na osnovu javnog konkursa.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Za samostalan život u zajednici	28

d. Navešti najviši i najniži iznosi finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu pojedinačnog javnog konkursa navedenog u tački 4.1.

Naziv javnog konkursa: Za samostalan život u zajednici	
Najniži iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 15.000 eura	Najviši iznos finansijske podrške koju će biti moguće ostvariti na osnovu javnog konkursa: 30.000 eura

NAPOMENA: stavom 4 člana 32ž Zakona o NVO, definisano je: "**Ukupan iznos sredstava koja se na osnovu javnog konkursa mogu dodijeliti nevladinoj organizaciji za finansiranje projekta, odnosno programa, ne može preći 20% od ukupno opredijeljenih sredstava koja se raspodjeljuju na osnovu tog konkursa.**"

2. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

a. Navešti na koji način je u skladu s važećim propisima obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datumi sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovale u konsultacijama
Javnim pozivom je ostavljena mogućnost dostavljanja inicijativa, sugestija i komentara elektronskim putem na mejl adresu mirela.muric@mssd.gov.me	Od 10. do 25. avgusta 2027. godine	

3. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

- a. Navedi broj službenika/ca i spolnih saradnika koji će biti zaduženi za sprovođenje javnog konkursa i praćenje realizacije finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija (uključujući najmanje jednu terensku posjetu, prilikom koje će se provjeravati izvršavanje ugovornih obaveza, namjensko trošenje sredstava, te postizanje rezultata planiranih javnim konkursom i odobrenim projektom/programom).

Naziv javnog konkursa	Broj službenika/ca zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija	Imena službenika/ca zaduženih za sprovođenje javnog konkursa i praćenje finansiranih projekata i programa nevladinih organizacija
Za samostalan život u zajednici	3	Amela Orahovac Dea Radević Mirela Murić

Ovjera ministra:

Damir Gutić Ime i prezime	MP 1 MINISTARSTVO SOCIJALNOG POSREDOVANJA I POSREDOVANJA PODGORICA 1 MP 1 MINISTARSTVO SOCIJALNOG POSREDOVANJA I POSREDOVANJA PODGORICA	MP 1 MINISTARSTVO SOCIJALNOG POSREDOVANJA I POSREDOVANJA PODGORICA 1 MP 1 MINISTARSTVO SOCIJALNOG POSREDOVANJA I POSREDOVANJA PODGORICA
Potpis	MP 1 MINISTARSTVO SOCIJALNOG POSREDOVANJA I POSREDOVANJA PODGORICA 1 MP 1 MINISTARSTVO SOCIJALNOG POSREDOVANJA I POSREDOVANJA PODGORICA	